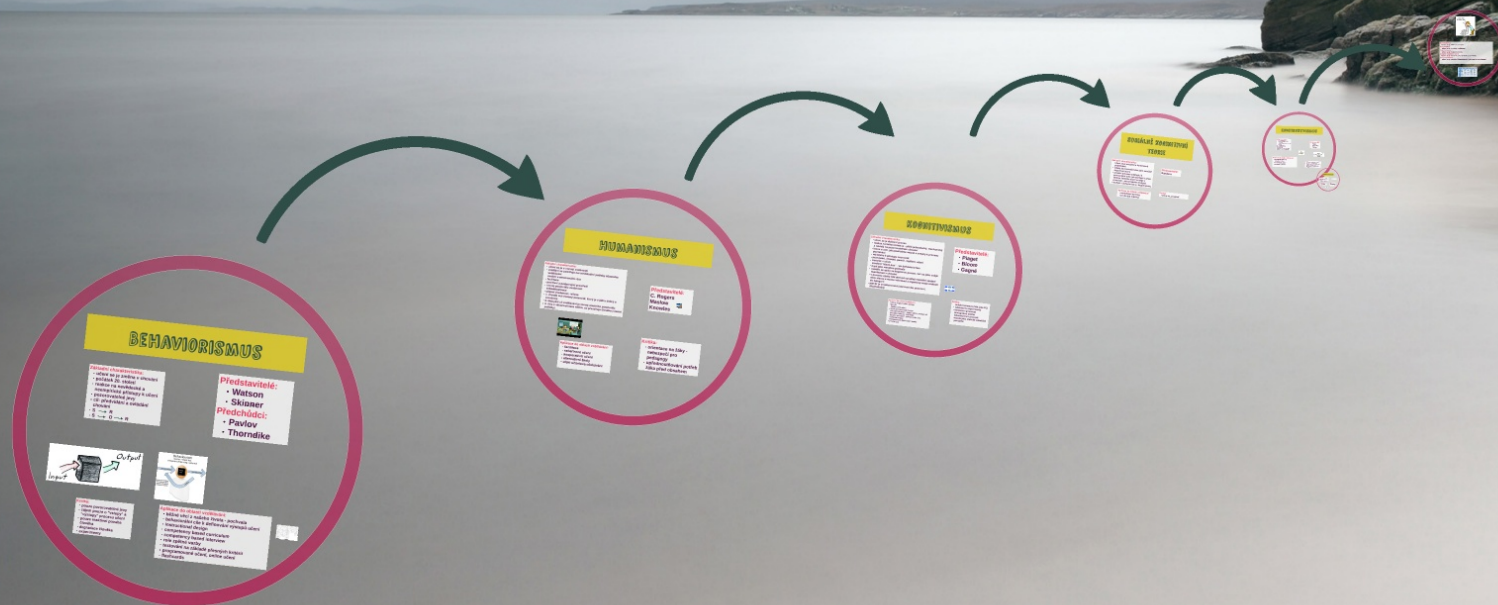
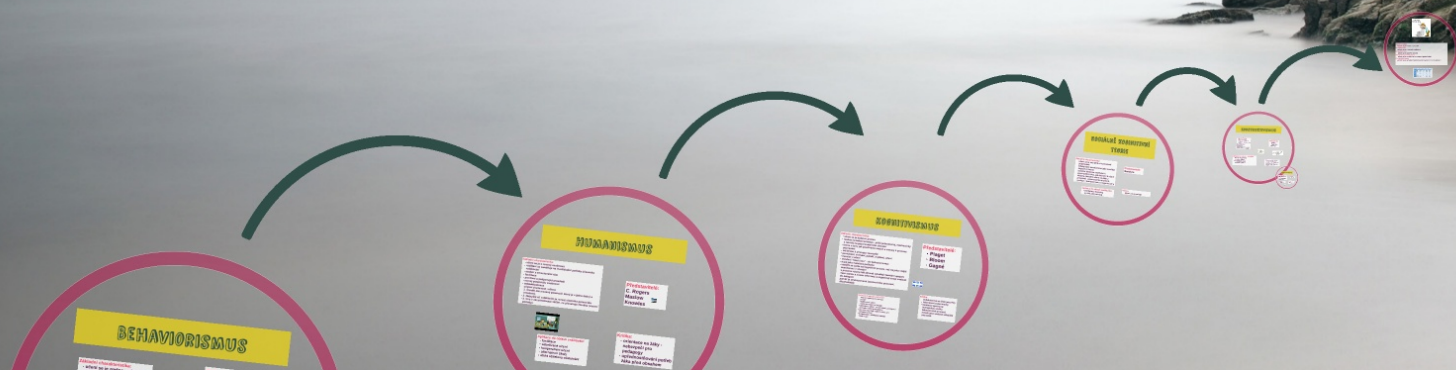

Tradiční teorie vzdělávání

Tradiční teorie vzdělávání

Téma (struktura disciplíny)	předpokládané datum
Klasifikace teorií vzdělávání	17. 2.
Tradiční teorie vzdělávání (1. část)	24. 2.
Tradiční teorie vzdělávání (2. část)	3. 3.
Teorie vzdělávání dospělých	10. 3.
xxx	17. 3.
Teorie vzdělávání dospělých (andragogika)	24. 3.
Teorie vzdělávání dospělých – sebeřízené učení	31. 3.
Teorie vzdělávání dospělých – transformativní učení	7. 4.
Koncepty vzdělávání dospělých – kritická teorie	14. 4.
Koncepty vzdělávání dospělých – kultury ve vzdělávání	21. 4.
Teorie vzdělávání dospělých - shrnutí	28. 4.
<i>Od 17. 5. možnost konání zkoušky</i>	

BEHAVIORISMUS

Základní charakteristika:

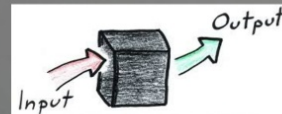
- učení se je změna v chování
- počátek 20. století
- reakce na nevědecké a neempirické přístupy k učení
- pozorovatelné jevy
- cíl: předvídání a ovládání chování
- $S \rightarrow R$
- $S \rightarrow O \rightarrow R$

Představitelé:

- Watson
- Skinner

Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

Kritika:

- pouze pozorovatelné jevy
- zájem pouze o "vstupy" a "výstupy" procesu učení
- pouze reaktivní povaha člověka
- degradace člověka
- experimenty

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- běžné věci z našeho života - pochvala
- behaviorální cíle k definování výstupů učení
- instructional design
- competency based curriculum
- competency based interview
- role zpětné vazby
- testování na základě přesných kritérií
- programované učení, online učení
- flashcards

BEHAVIORISMUS

Základní charakteristika:

- učení se je změna v chování
- počátek 20. století
- reakce na nevědecké a neempirické přístupy k učení
- pozorovatelné jevy
- cíl: předvídání a ovládání chování

Představitelé:

- **Watson**
- **Skinner**

Předchůdci:

- **Pavlov**

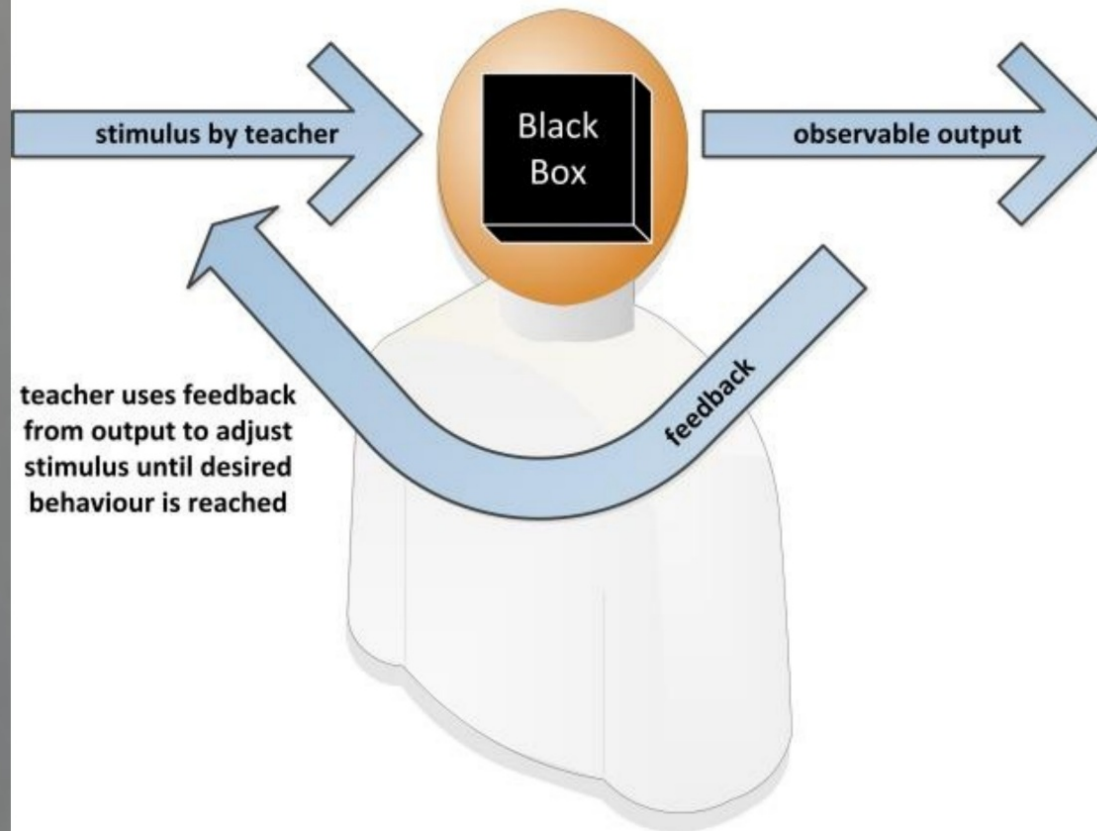
Základní charakteristika:

- učení se je změna v chování
- počátek 20. století
- reakce na nevědecké a neempirické přístupy k učení
- pozorovatelné jevy
- cíl: předvídání a ovládání chování
- $S \longrightarrow R$
- $S \longrightarrow O \longrightarrow R$

Behaviourism

learner = black box
viewpoint of learning = external

Představitelé:

- **Watson**
- **Skinner**

Předchůdci:

- **Pavlov**
- **Thorndike**

- **klasický behaviorismus**
- **vychází z Pavlova**
- **pozorovatelné chování**
- **učení prostřednictvím
podmiňování**
- **black box**

Představitelé:

- Watson
- Skinner

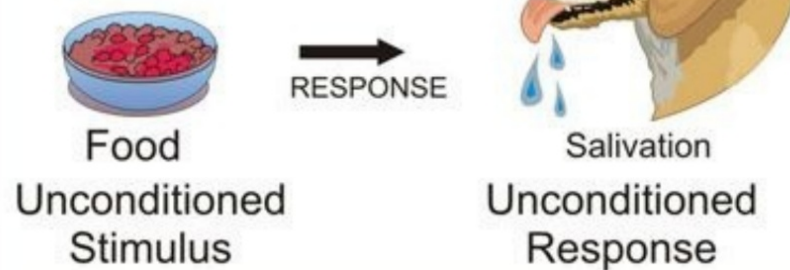
Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

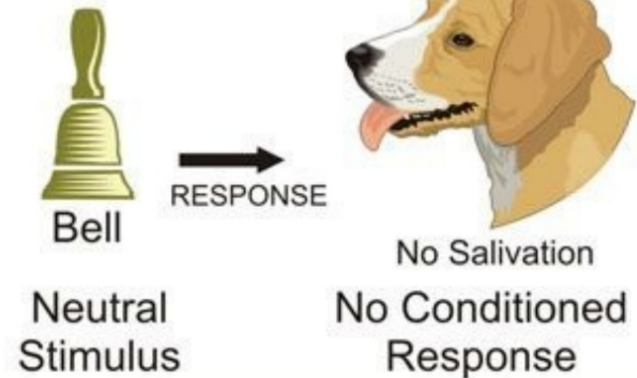

- klasické podmiňování
- učení na základě asociací
- učíme se, že jeden podnět následuje po druhém
- předpověditelnost/očekávatelnost jevů

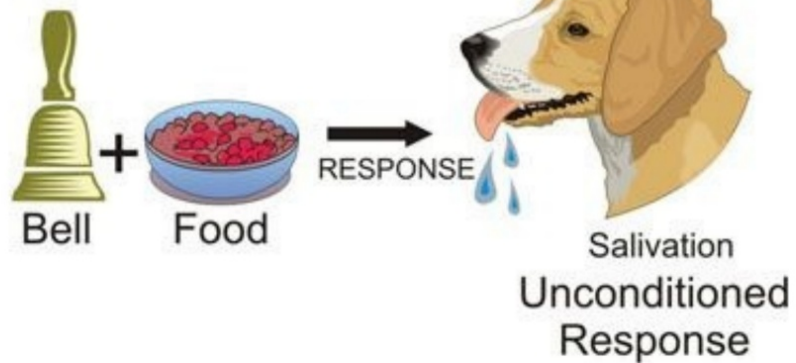
1. Before Conditioning

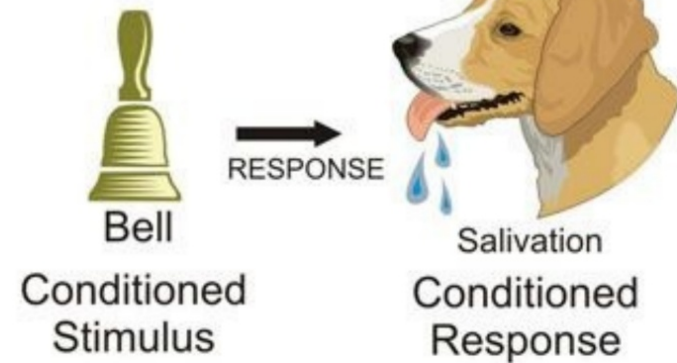
2. Before Conditioning

3. During Conditioning

4. After Conditioning

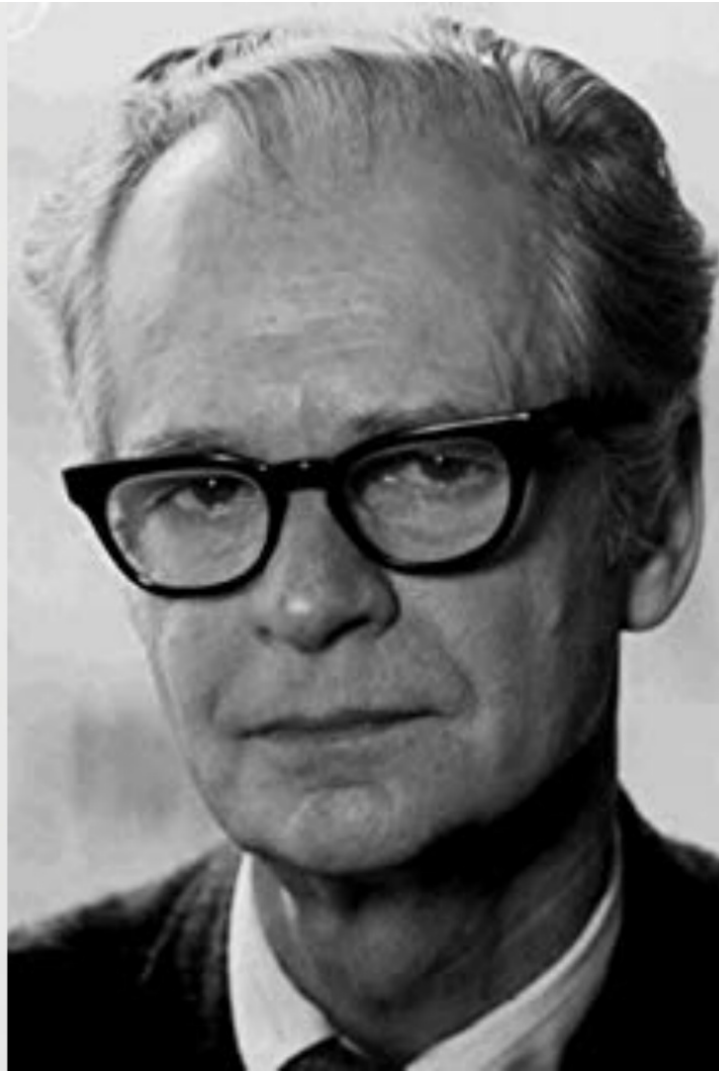
Classical Conditioning

Představitelé:

- Watson
- Skinner

Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

- **operantní podmiňování**
- **"učení úspěchem"**
- **"shaping"**
- **pravděpodobnost výskytu
spontánních projevů
chování se mění na
základě jejich důsledků**

Představitelé:

- Watson
- Skinner

Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

Představitelé:

- Watson
- Skinner

Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

- bývá nazýván "snad největším teoretikem vzdělávání všech dob"
- zákon účinku
- učení pokusem a omylem
- neúspěšné jednání je z repertoáru chování vyřazeno a naopak úspěšné aktivity v něm přetrvávají
- výzkumy ve VD
- zkoumání dospělých a jejich schopnosti učit se

ADULT LEARNING

BY
EDWARD L. THORNDIKE
ELMER G. BRIDGMAN
J. WARREN TILTON

AND
ELLA THORNDIKE

OF THE INSTITUTE OF EDUCATIONAL RESEARCH,
TEACHERS COLLEGE, COLUMBIA UNIVERSITY

NEW YORK
THE MACMILLAN COMPANY

1908

ALL RIGHTS RESERVED

BEHAVIORISMUS

Základní charakteristika:

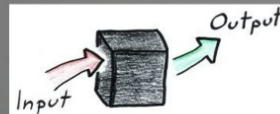
- učení se je změna v chování
- počátek 20. století
- reakce na nevědecké a neempirické přístupy k učení
- pozorovatelné jevy
- cíl: předvídání a ovládní chování
- $S \rightarrow R$
- $S \rightarrow O \rightarrow R$

Představitelé:

- Watson
- Skinner

Předchůdci:

- Pavlov
- Thorndike

Kritika:

- pouze pozorovatelné jevy
- zájem pouze o "vstupy" a "výstupy" procesu učení
- pouze reaktivní povaha člověka
- degradace člověka
- experimenty

Aplikace do oblasti vzdělávání:

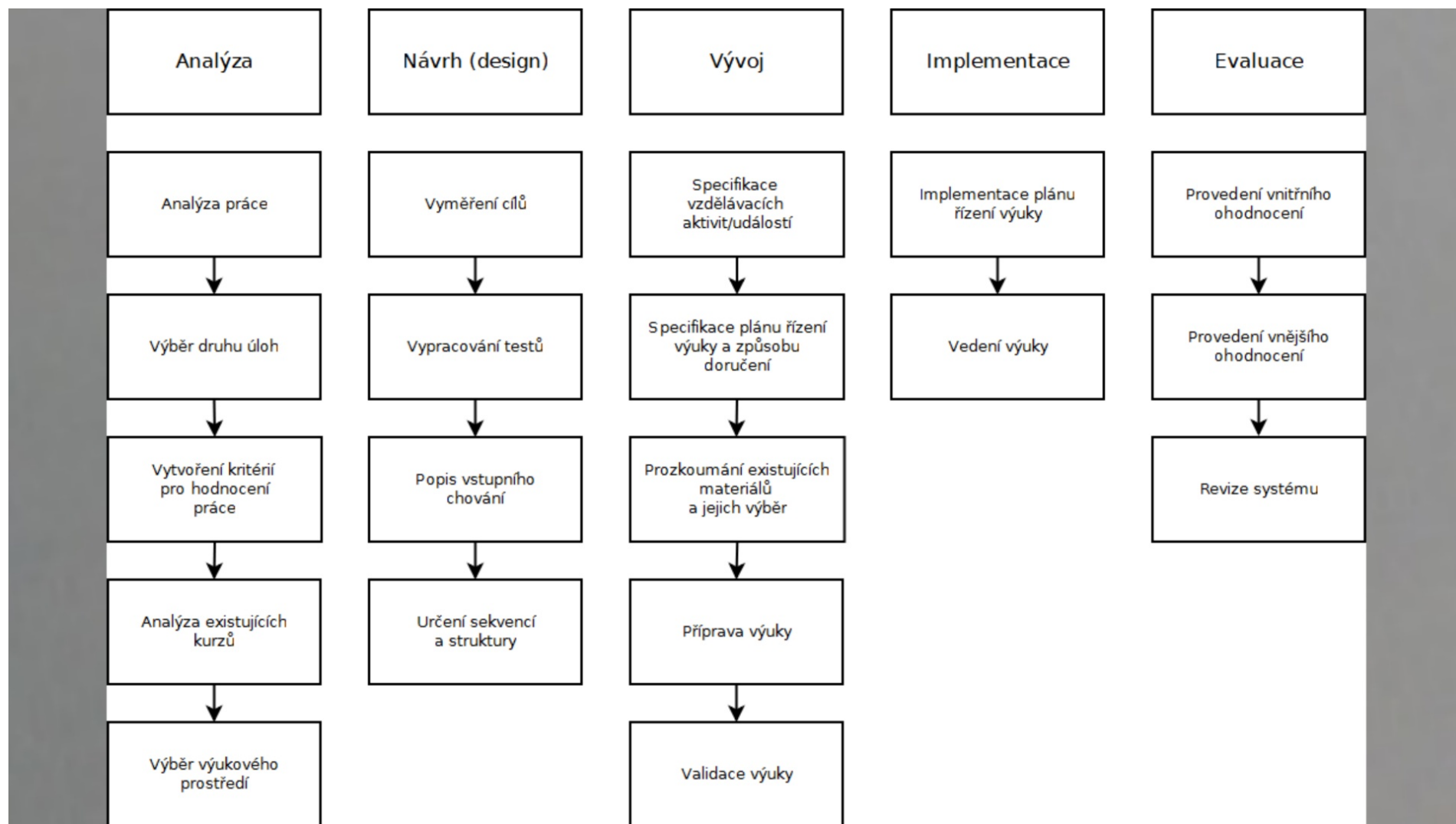
- běžné věci z našeho života - pochvala
- behaviorální cíle k definování výstupů učení
- instructional design
- competency based curriculum
- competency based interview
- role zpětné vazby
- testování na základě přesných kritérií
- programované učení, online učení
- flashcards

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- běžné věci z našeho života - pochvala
- behaviorální cíle k definování výstupů učení
- instructional design
- competency based curriculum
- competency based interview
- role zpětné vazby
- testování na základě přesných kritérií
- programované učení, online učení
- flashcards

Kritika:

- pouze pozorovatelné jevy
- zájem pouze o "vstupy" a "výstupy" procesu učení
- pouze reaktivní povaha člověka
- degradace člověka
- experimenty

HUMANISMUS

Základní charakteristika:

- učení se je o rozvoji osobnosti
- vzdělání se zaměřuje na individuální potřeby účastníka vzdělávání
- osobní a emocionální růst
- facilitace
- pozitivní a podporující prostředí
- rozvoj potenciálu osobnosti
- sebeaktualizace
- učební zkušenost, reflexe
- 1. Člověk má vrozený potenciál, který je v jádru dobrý a vznešený.
- 2. Nejvyšší cíl vzdělávání je rozvoj vlastního potenciálu.
- 3. Víra v něco/motivace něčím, co přesahuje člověka (vlastní potřeby).

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- facilitace
- sebeřízené učení
- kooperativní učení
- alternativní školy
- efekt učitelova očekávání

Představitelé:

C. Rogers
Maslów
Knowles

Kritika:

- orientace na žáky - nebezpečí pro pedagogy
- upřednostňování potřeb žáka před obsahem

Základní charakteristika:

- učení se je o rozvoji osobnosti
- vzdělání se zaměřuje na individuální potřeby účastníka vzdělávání
- osobní a emocionální růst
- facilitace
- pozitivní a podporující prostředí
- rozvoj potenciálu osobnosti
- sebeaktualizace
- učební zkušenost, reflexe
- 1. Člověk má vrozený potenciál, který je v jádru dobrý a vznešený.
- 2. Nejvyšší cíl vzdělávání je rozvoj vlastního potenciálu.
- 3. Víra v něco/motivace něčím, co přesahuje člověka (vlastní potřeby).

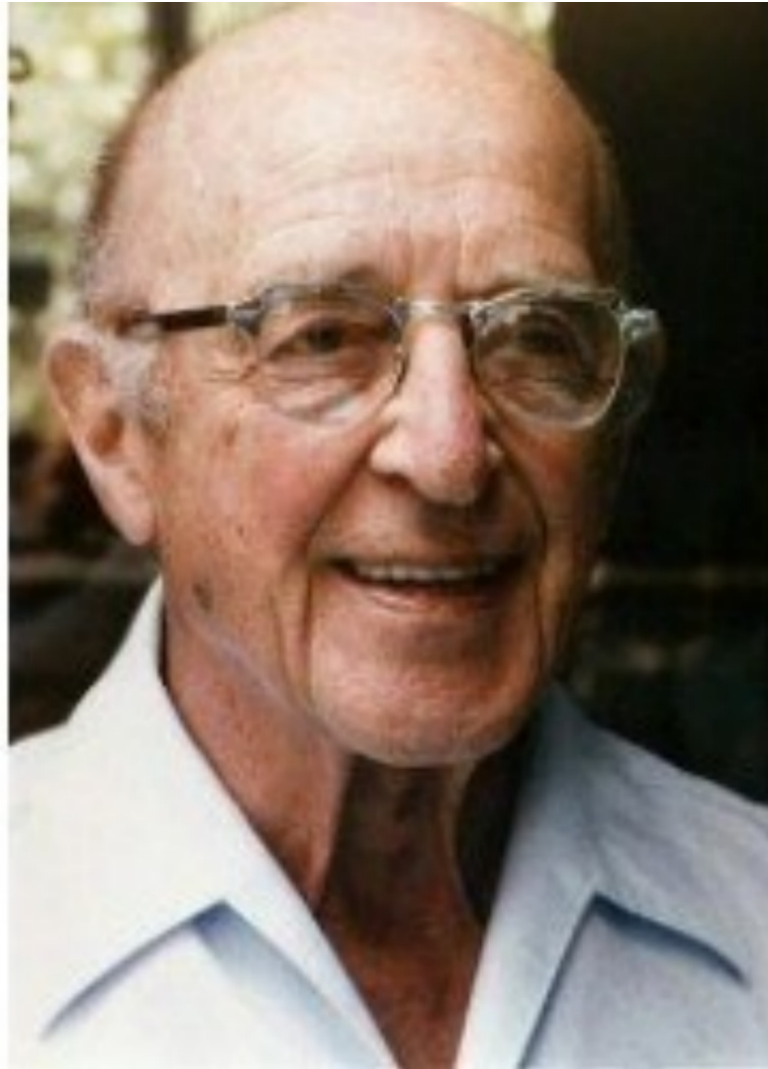
Představitelé:

C. Rogers

Maslow

Knowles

- Druhé není možné učit přímo, můžeme pouze facilitovat učení.
- Struktura a organizace našeho já má tendenci být při ohrožení více rigidní a naopak se uvolnit tam, kde se cítí bezpečně.
- Vzdělávací prostředí, které nejvíce podporuje učení je takové, kdy 1/ ohrožení jedince je sníženo na minimum a 2/ je zprostředkováno diferencované vnímání vlastních zkušeností

- důraz na vztah, klima
- učení prostřednictvím činnosti (Dewey)
- přístup orientovaný na klienta
- vzdělávaná osoba je ta, která se učí jak se učit, jak se adaptovat na změnu

Představitelé:

C. Rogers

Maslow

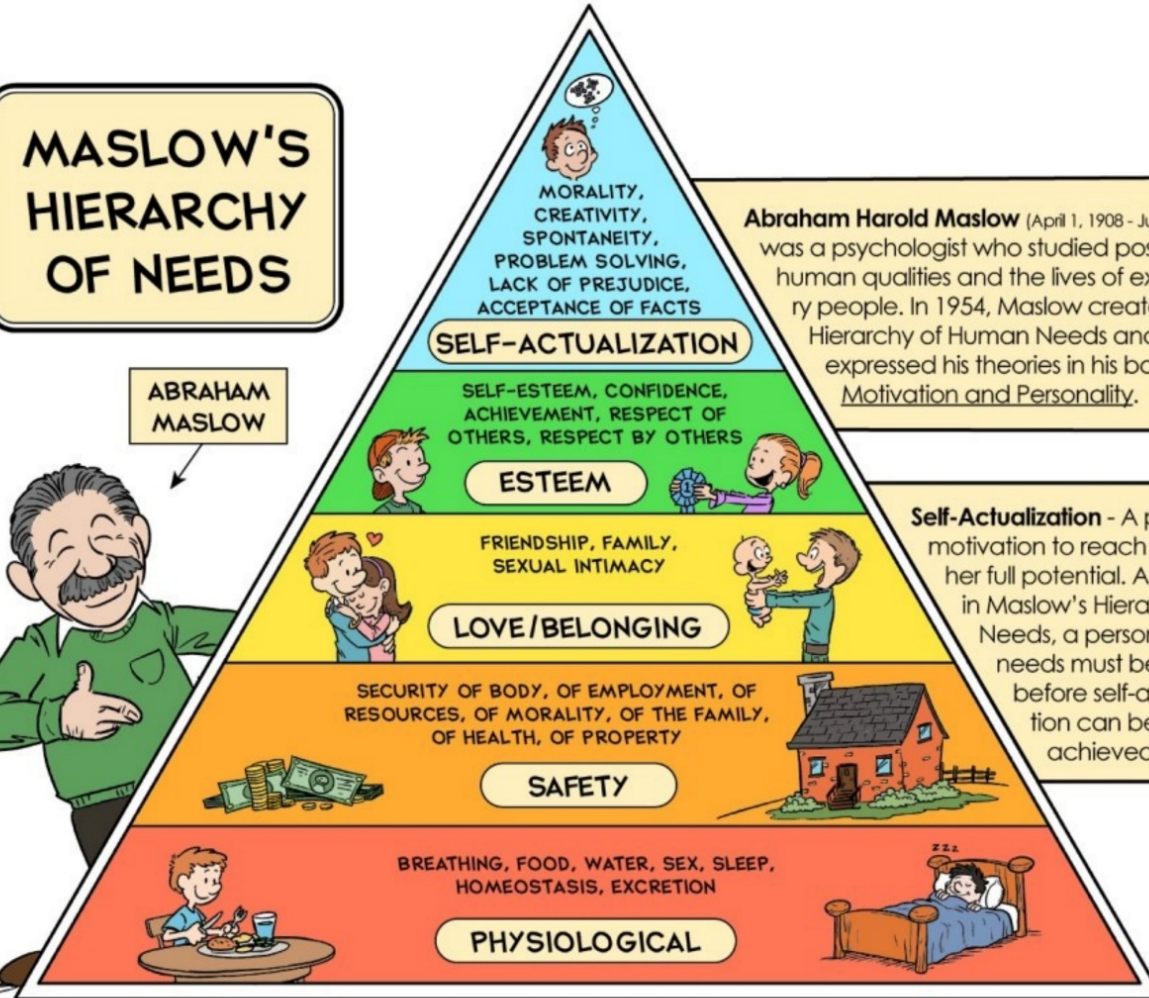
Knowles

MASLOW'S HIERARCHY OF NEEDS

ABRAHAM MASLOW

Abraham Harold Maslow (April 1, 1908 - June 8, 1970) was a psychologist who studied positive human qualities and the lives of exemplary people. In 1954, Maslow created the Hierarchy of Human Needs and expressed his theories in his book, *Motivation and Personality*.

Self-Actualization - A person's motivation to reach his or her full potential. As shown in Maslow's Hierarchy of Needs, a person's basic needs must be met before self-actualization can be achieved.

www.timvandevall.com | Copyright © 2013 Dutch Renaissance Press LLC.

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- **facilitace**
- **sebeřízené učení**
- **kooperativní učení**
- **alternativní školy**
- **efekt učitelova očekávání**

Kritika:

- **orientace na žáky -
nebezpečí pro
pedagogy**
- **upřednostňování potřeb
žáka před obsahem**

KOGNITIVISMUS

Základní charakteristika:

- učení se je duševní proces
- reakce na behaviorismus - příliš jednoduchý, mechanický a závislý na pozorovatelném chování
- teorie o tom, jak používáme mozek a smysly k procesu poznávání
- má blízko k přístupu neurověd
- poznávání, vnímání, paměť, myšlení, učení
- transfer v učení
- otevření "black box" - viz behaviorismus
- mysl jako metafora počítače
- zaměřit se spíše na kognitivní proces, než na jeho vnější manifestaci v chování
- v procesu výuky lidé aktivně vytvářejí mentální spojení mezi starou a novou informací a organizují svoje znalosti do kategorií
- paměť je strukturovaná (seznorická, pracovní, dlouhodobá)

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- teorie kognitivního rozvoje
- paměť
- facilitované učení
- teorie instructional design
- zákonitosti učení - tempo učení, postup od jednoduchého ke složitějšímu
- povaha prostředí, zpětná vazba (viz behaviorismus)
- Komenského didaktické zásady
- mind maps

Představitelé:

- Piaget
- Bloom
- Gagné

Kritika:

- redukcionismus (lidé jako PC)
- laboratorní experimenty
- tendence ignorovat biologickou složku laboratorních procesů
- mozek jako statické skladiště poznatků

Základní charakteristika:

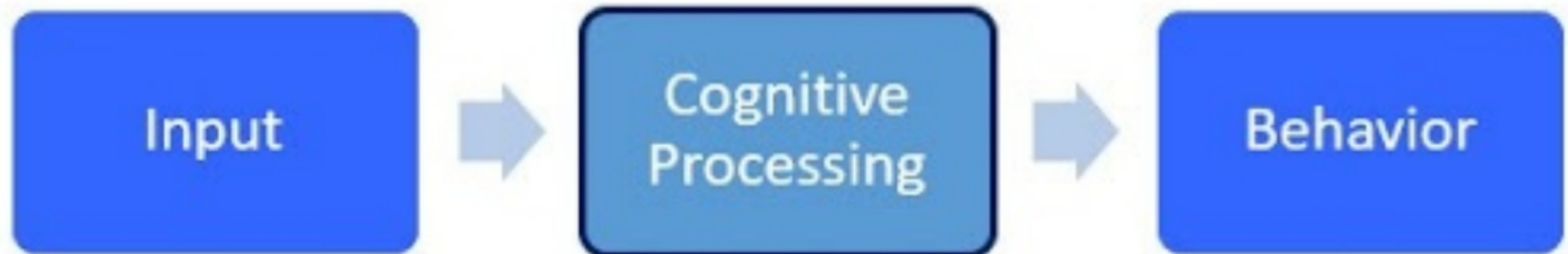
- učení se je duševní proces
- reakce na behaviorismus - příliš jednoduchý, mechanický a závislý na pozorovatelném chování
- teorie o tom, jak používáme mozek a smysly k procesu poznávání
- má blízko k přístupu neurověd
- poznávání, vnímání, paměť, myšlení, učení
- transfer v učení
- otevření "black box" - viz behaviorismus
- mysl jako metafora počítače
- zaměřit se spíše na kognitivní proces, než na jeho vnější manifestaci v chování
- v procesu výuky lidé aktivně vytvářejí mentální spojení mezi starou a novou informací a organizují svoje znalosti do kategorií
- paměť je strukturovaná (seznorická, pracovní, dlouhodobá)

Pře

-
-
-

Kritik

Představitelé:

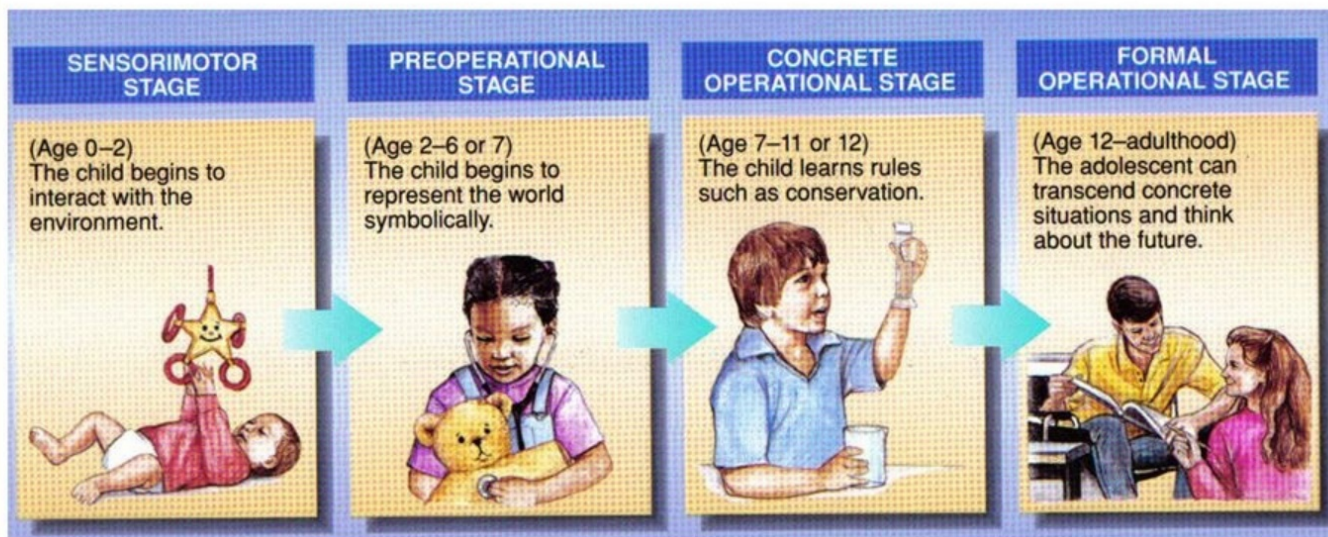
- Piaget
- Bloom
- Gagné

- **kognitivní
vývoj - stádia**

FÁZE KOGNITIVNÍHO VÝVOJE DLE PIAGETA

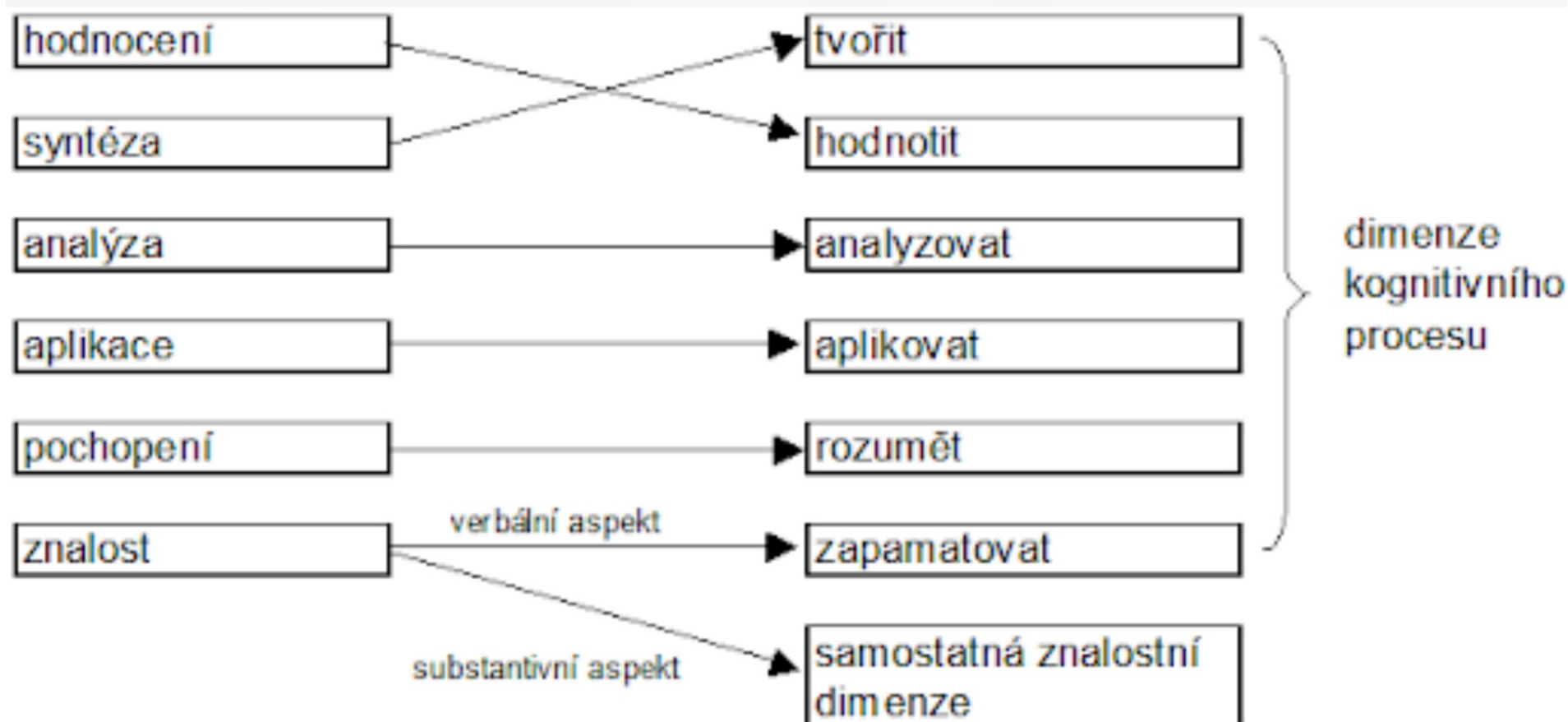
- 1) **Senzomotorické** (0-2 roky) - odlišuje sebe od objektů
- 2) **Předoperační** (2-7 let) – egocentrické myšlení, třídí jevy podle jednoho rysu
- 3) **Konkrétních operací** (7-11 let) – logické myšlení o konkrétních pojmech
- 4) **Formálních operací** (od 12 let) – abstraktní myšlení

Představitelé:

- Piaget
- Bloom
- Gagné

Představitelé:

- Piaget
- Bloom
- Gagné

- **Kniha "Podmínky učení"**
- **bývá řazen i ke konstruktivistické teorii**
- **existují různé typy učení, které jsou aktivovány v závislosti na podmínkách**
- **důležitost našeho duševního stavu, pokud jde o zapamatování a učení**
- **student se učí pouze tehdy, je-li pro to jasná motivace**
- **Pět typů učení: motorické dovednosti, verbální informace, intelektuální dovednosti, kognitivní dovednosti, strategie a postoje**

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- **teorie kognitivního rozvoje**
- **paměť**
- **facilitované učení**
- **teorie instructional design**
- **zákonitosti učení - tempo učení, postup od jednoduchého ke složitému**
- **povaha prostředí, zpětná vazba (viz behaviorismus)**
- **Komenského didaktické zásady**
- **mind maps**

Kritika:

- redukcionismus (lidé jako PC)
- laboratorní experimenty
- tendence ignorovat biologickou složku laboratorních procesů
- mozek jako statické skladiště poznatků

SOCIÁLNĚ KOGNITIVNÍ TEORIE

Základní charakteristika:

- učení se je sociálně a kontextově podmíněné
- někdy bývá označována jako součást kognitivní teorie
- sociální dimenze směřující k porozumění toho, jak dochází k učení
- většina lidského učení se děje v prostředí - pozorováním druhých
- vychází z behaviorismu i kognitivismu

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- workplace learning
- on the job training

Představitelé:

Bandura

Kritika:

- důraz na prostředí

Základní charakteristika:

- učení se je sociálně a kontextově podmíněné
- někdy bývá označována jako součást kognitivní teorie
- sociální dimenze směřující k porozumění toho, jak dochází k učení
- většina lidského učení se děje v prostředí - pozorováním druhých
- vychází z behaviorismu i kognitivismu

Představitelé: Bandura

- **třídemnzionální model - kognitivní komponenty učení: chování, osobnost a prostředí a interakce mezi nimi**
- **experiment s panenkou**
- **učení pozorováním chování ostatních**
- **observační učení**

chází z behaviorismu i kognitivismu

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- workplace learning
- on the job training

Kritika:

- **důraz na prostředí**

KONSTRUKTIVISMUS

Základní charakteristika:

- učení se je vytváření/konstruování významů ze zkušenosti
- centrální role učícího se v jeho prostředí
- student je aktivní
- kognitivní konflikt
- prekoncept
- předchozí zkušenost z učení
- učení - modifikace obsahu

Představitelé:

- Piaget
- Vygotskij
- Dewey

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- holistický přístup
- situační učení
- informální učení
- kritické myšlení

Kritika:

- podceňují roli učitele (učitel musí rozumět procesu učení, znát dosavadní poznatky studentů, jejich způsoby zpracování informací)
- zanedbání významu předávaných znalostí

KONEKTIVISMUS

Základní charakteristika:

- navazuje na konstruktivismus a rozšiřuje jeho zásady do využití sociálních sítí
- rozvoj technologické oblasti
- sdílení vědomí, propojování lidí, informačních zdrojů

Applikace do oblasti vzdělávání:

- point of view přístupy
- sdílení informací
- sdílení

Představitelé:

- George Siemens
- Stephen Downes

Kritika:

- koncepty sdílení informací
- "to be better, we must
- sdílet"
- sdílení informací - to je
- "to be better"

Základní charakteristika:

- učení se je vytváření/
konstruování významů ze
zkušeností
- centrální role učícího se v jeho
prostředí
- student je aktivní
- kognitivní konflikt
- prekoncept
- předchozí zkušenost z učení
- učení - modifikace obsahu

Představitelé:

- Piaget
- Vygotskij
- Dewey

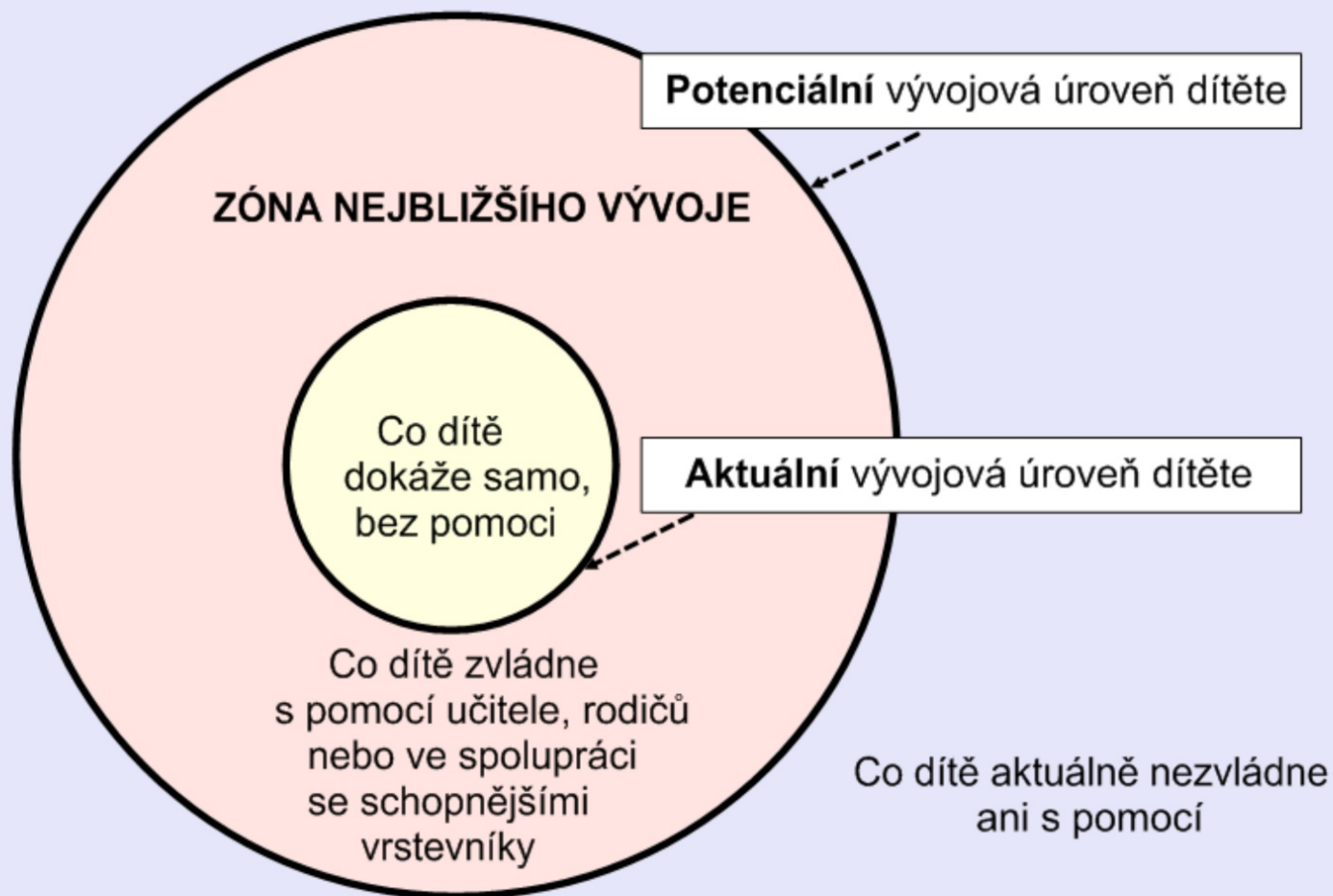
- **pokud si cokoliv osvojujeme,
zároveň to i uzpůsobujeme**

Představitelé:

- Piaget
- Vygotskij
- Dewey

- **sociální konstruktivismus**
- **vývoj myšlení a řeči**
- **"zóna nejbližšího vývoje"**
- **"lešení" - vhodná podpora ve správný moment**

Představitelé:

- Piaget
- Vygotskij
- Dewey

- **student je v centru, je aktivní**
- **pracuje se zkušenostmi**
- **vzdělávání = rozvíjení zkušenosti**
- **praktická činnost**
- **učení činností**
- **learning by doing**

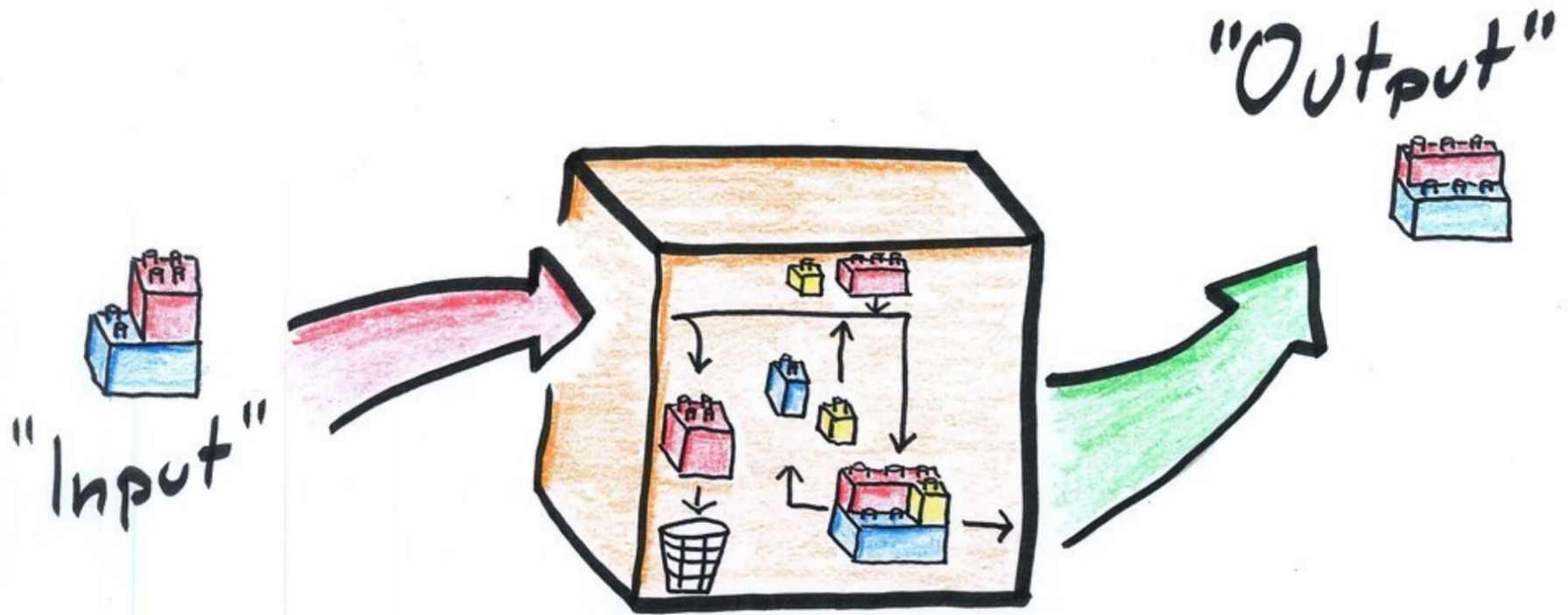

“

We do not learn from experience. **We learn from reflecting** on experience.

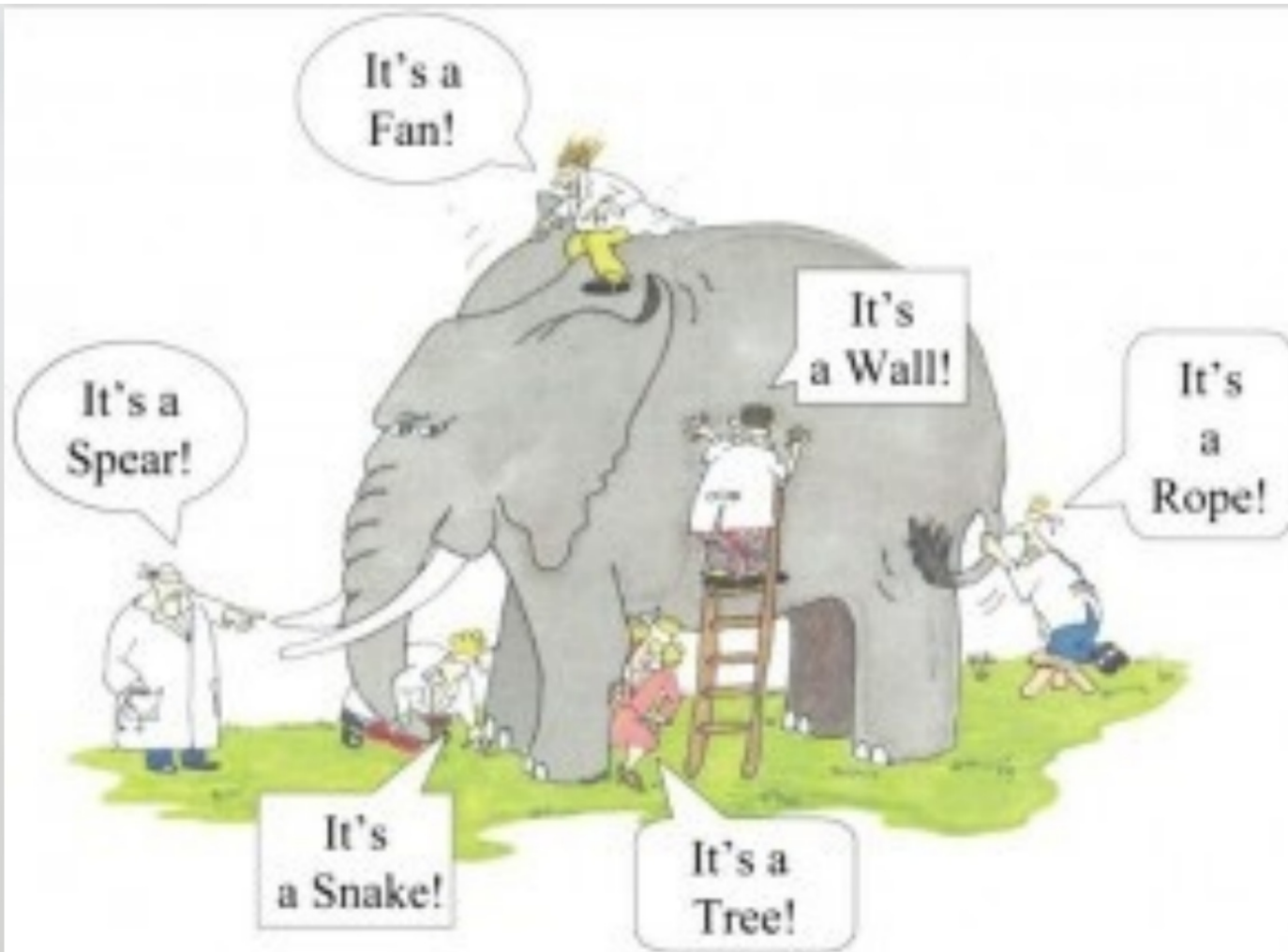
John Dewey, Educator and Philosopher

edutopia

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- **holistický přístup**
- **situační učení**
- **informální učení**
- **kritické myšlení**

Kritika:

- **podceňují roli učitele (učitel musí rozumět procesu učení, znát dosavadní poznatky studentů, jejich způsoby zpracování informací)**
- **zanedbání významu předávaných znalostí**

KONEKTIVISMUS

Základní charakteristika:

- navazuje na konstruktivismus a rozšiřuje jeho zásady do využití sociálních sítí
- rozvoj technologické oblasti
- sdílení vědění, propojování lidí, informačních zdrojů

Představitelé:

- George Siemens
- Stephen Downes

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- point of need přístup
- design vzdělávacího prostředí

Kritika:

- konektivita nahrazuje znalosti
- "co lze během pár vteřin vygooglovat, nemusíme nosit v hlavě"
- nekompletní teorie - co je "sítí, uzlem"?

KONEKTIVISMUS

charakteristika:

Základní charakteristika:

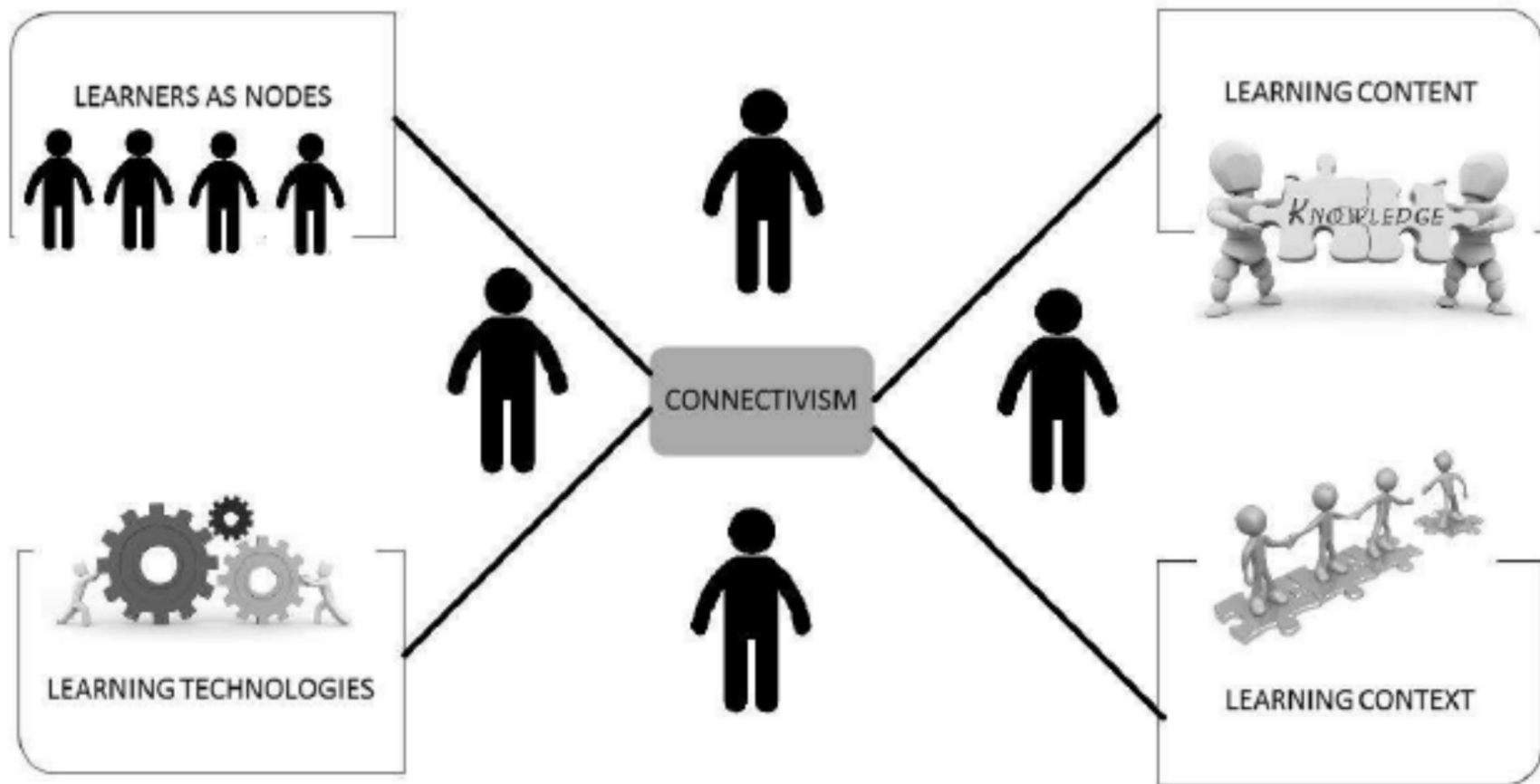
- **navazuje na konstruktivismus a rozšiřuje jeho zásady do využití sociálních sítí**
- **rozvoj technologické oblasti**
- **sdílení vědění, propojování lidí, informačních zdrojů**

Představitelé:

- **George Siemens**
- **Stephen Downes**

Aplikace do oblasti vzdělávání:

- **point of need přístup**
- **design vzdělávacího prostředí**

Kritika:

- konektivita nahrazuje znalosti
- "co lze během pár vteřin vygooglovat, nemusíme nosit v hlavě"
- nekompletní teorie - co je "sítí, uzlem"?

Behaviorismus

- učení se je změna v chování

Humanismus

- učení se je o rozvoji osobnosti

Kognitivismus

- učení se je duševní proces

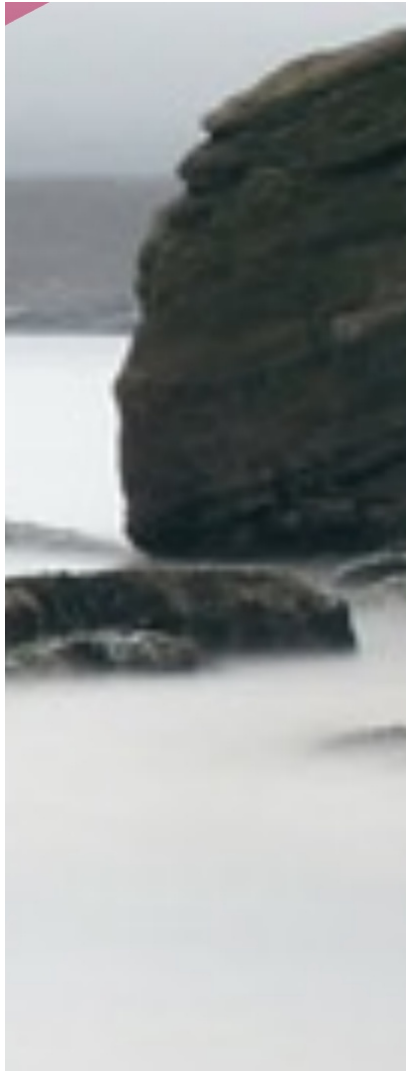
Sociálně kognitivní teorie

- učení se je sociálně a kontextově podmíněné

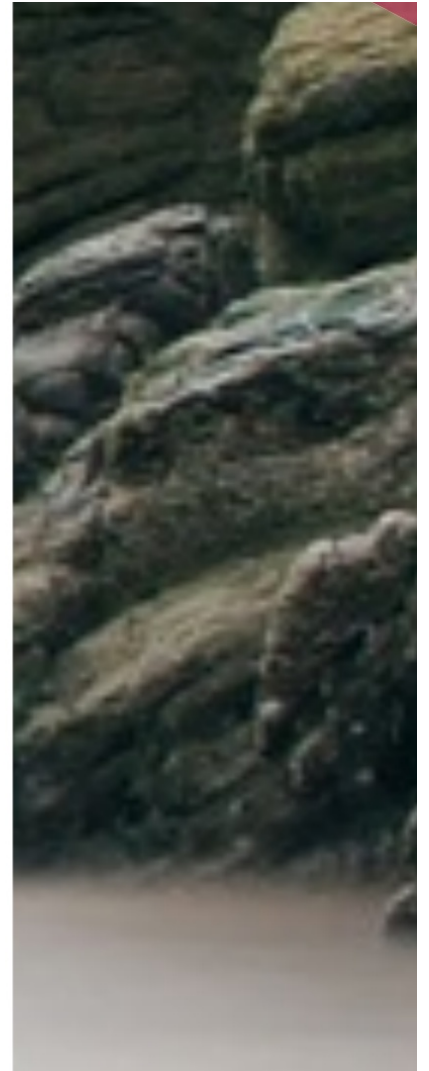
Konstruktivismus

- učení se je vytváření/konstruování významů ze zkušeností

	Behaviorismus	Humanismus	Kognitivismus	Sociálně kognitivní teorie	Konstruktivismus
Učení	učenec přijímá informace z vnějšku	učenec objevuje své vnitřní zdroje	učenec zpracovává informace	učenec učí se v kontextu	učenec vytváří své vlastní významy
Učitel	učitel předává informace	učitel pomáhá učenec objevit své vnitřní zdroje	učitel pomáhá učenec zpracovávat informace	učitel pomáhá učenec učet se v kontextu	učitel pomáhá učenec vytvářet své vlastní významy
Učební proces	učenec přijímá informace z vnějšku	učenec objevuje své vnitřní zdroje	učenec zpracovává informace	učenec učí se v kontextu	učenec vytváří své vlastní významy
Učební prostředí	učební prostředí je vnějškem	učební prostředí je vnitřním zdrojem	učební prostředí je kontextem	učební prostředí je sociálním a kontextovým	učební prostředí je významovým
Učební cíle	učenec přijímá informace z vnějšku	učenec objevuje své vnitřní zdroje	učenec zpracovává informace	učenec učí se v kontextu	učenec vytváří své vlastní významy
Učební metody	učitel předává informace	učitel pomáhá učenec objevit své vnitřní zdroje	učitel pomáhá učenec zpracovávat informace	učitel pomáhá učenec učet se v kontextu	učitel pomáhá učenec vytvářet své vlastní významy
Učební výsledky	učenec přijímá informace z vnějšku	učenec objevuje své vnitřní zdroje	učenec zpracovává informace	učenec učí se v kontextu	učenec vytváří své vlastní významy

I just need
the main ideas

Behaviorismus

- učení se je změna v chování

Humanismus

- učení se je o rozvoji osobnosti

Kognitivismus

- učení se je duševní proces

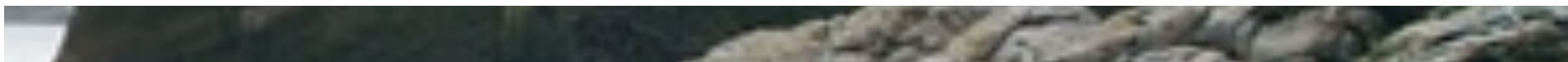
Sociálně kognitivní teorie

- učení se je sociálně a kontextově podmíněné

Konstruktivismus

- učení se je vytváření/konstruování významů ze zkušeností

	behaviorální teorie	humanistické teorie	kognitivní teorie	sociálně kognitivní teorie	konstruktivis- tické teorie
Cíle vzdělávání	utvářet pozitivní chování	Sebeaktualizace, rozvoj jedince	porozumění	naučit se novým rolím a chování	konstruovat vědění
Proces učení	direktivní, v přesně	vnitřní, zkušenostní	aktivní řešení problémů	interakce a pozorování	konstruování významu ze

	behaviorální teorie	humanistické teorie	kognitivní teorie	sociálně kognitivní teorie	konstruktivis- tické teorie
Cíle vzdělávání	utvářet pozitivní chování	Sebeaktualizace, rozvoj jedince	porozumění	naučit se novým rolím a chování	konstruovat vědění
Proces učení	direktivní, v přesně stanovených podmínkách	vnitřní, zkušenostní učení	aktivní řešení problémů	interakce a pozorování druhých v soc. kontextu	konstruování významu ze zkušenosti
Didaktické metody	instruktáž	zkušenostní učení, práce ve skupinách	výklad, učení se z textu	zkušenostní učení, práce v malých skup.	dialogické, kooperativní učení
Vzdělavatel	organizuje učební prostředí, aby zajistil žádoucí chování	facilituje rozvoj celé osobnosti	strukturuje obsah učební aktivity	vytváří a usměrňuje nové role a chování	facilituje a vyjednává význam s učícím se
Učící se	objekt typicky reagující na typické stimuly	sebeřízený, v centru pozornosti	aktivní	aktivně se učí pozorováním ostatních	aktivní tvůrce významů svých zkušeností

Tradiční teorie vzdělávání

